

**GEEN HORENS EN BOKKENPOTEN,
WEL SLAVERNIJ OF VRIJHEID.
(*Marcus 1, 21 – 28*)**

Het is vaak een hele kunst om teksten, die tweeduizend jaar oud zijn, correct te begrijpen. Er komt heel wat interpretatie bij te pas. Zonder interpretatie binnen de denkkaders van vandaag, is het voor ons eigenlijk niet te verstaan eigenlijk niet wat deze teksten betekenen. En dat geldt zowel voor oude Griekse of Germaanse mythen als voor Bijbelse verhalen.

De duivel(s)

Zondag lezen we weer zo'n evangeliefragment dat we in het kader van onze huidige tijd moeten (her-)interpreteren. Marcus 1, 21 – 28 geeft het verhaal van de wonderbare duiveluitdrijving. Wat zou het vandaag kunnen betekenen, om door een duivel bezeten te zijn? En wat betekent het om van een duivel verlost te worden?

Het is nogal wies dat we het hier niet gaan hebben over wezens met horens en bokkenpoten, en met een vork in de hand, waarbij je de solfer al vanop kilometers afstand ruikt. Laat ons dit beeld, en soortgelijke voorstellingen (zoals in de film "The Exorcist"), hier buiten beschouwing laten. Dit zijn immers volkse verbeeldingen die niets met de harde werkelijkheid te maken hebben.

Het Griekse woord voor duivel is '*diabolos*'. Een '*diabolos*' scheidt wanorde in het leven van de mensen. Hij is erop uit om een individuele mens, of zelfs de hele mensheid, in het verderf te storten. In het Hebreeuws is in dat geval sprake van "satan". Vertaald betekent dat "tegenstrever", want de 'satan' is de tegenstrever van Jezus. Als Jezus de verpersoonlijking is van het goede, en de satan is Zijn tegenbeeld, dan belichaamt de satan dus het kwade. De duivel is het symbool voor de machten van het kwaad die de mens willen afbreken, onderuit halen, zijn waardigheid vernietigen, alle menselijkheid uitgommen, alle diepere zin en betekenis kapotmaken, het godsverlangen in de mens doden. En dat geldt dus zowel voor het individu als voor de volledige mensengemeenschap.

Verslaving

Hoe gaan de machten van het kwaad tewerk? Zij hanteren de techniek van de verslaving.

En dan denken we als vanzelf aan producten als tabak, alcohol en drugs. Tegenwoordig kunnen we daar ook nog internet-, smartphone, gok- en seksverslaving aan toevoegen. En wat te denken van geldzucht, van drang naar succes, aanzien en macht? Volgens het verhaal van de bekeringen in de woestijn heeft Jezus zelf hiertegen moeten vechten. Kortom, men kan nauwelijks iets bedenken waar een mens geen slaaf van kan worden.

Typisch voor een verslaving is dat één of ander product of een doel zo'n absolute betekenis krijgt, en iemands leven zodanig gaat beheersen en overheersen, dat deze persoon alle vrijheid en alle waardigheid verliest. Je hebt gewoon niet meer te kiezen, en de verslaving wordt een (duivelse) bezetenheid. Met vernietigende gevolgen. Denk maar aan alcoholisten die in de goot belanden,

aan dakloosheid als gevolg van een geldverslindende gokverslaving, relaties die stuklopen als een gevolg van contactverlies door verslaving aan computergames, ... Wie verslaafd is, is een vogel voor de kat. Tenminste, zolang er niemand komt opdagen die je uit de nood kan en wil helpen.

Wonderbaarlijke genezing

Het Evangelie van zondag (Marcus 1, 21 – 28) confronteert ons met zo'n "duivelse" bezetenheid. Het is typisch om te zien hoe deze arme sukkelaar zich in het begin verzet tegen zijn eigen bevrijding. Bij de verslaafden van vandaag (bv. alcoholisten) zien we immers hetzelfde. Bevrijding uit de verslaving, of uit de bezetenheid, veronderstelt een zéér grote stap, en bijlange niet allen zijn in staat om die te zetten. Uiteindelijk lukt het de bezetene uit het evangelie om de stap wel degelijk te zetten. En hij vindt zijn vrijheid terug. De duivel (ook wel "onreine geest" genoemd) verlaat de man, zo vertelt Marcus.

Waarin de bezetenheid van deze man juist bestond, valt niet af te leiden uit het evangelie. Het is zelfs de vraag of het verhaal feitelijk waargebeurd is, al blijft het m.i. wel mogelijk dat dit verhaal een historische grondslag heeft. Het kan zijn dat de ontmoeting van deze arme man met Jezus een zeer grote impact heeft gehad, zodanig zelfs dat hij zijn verslaving – wat deze ook was – te boven wist te komen.

De kern van wat de evangelist ons wil vertellen, is niet zozeer "feitelijkheid", maar wel de volgende verkondiging: "Geef u over aan Christus, want bij Hem is er perspectief op echte vrijheid. Jezus maakt u vrij. In het messiaanse rijk zal alle bezetenheid, alle verslaving, alle ontmenselijking overwonnen zijn."

Frans Van Looveren